

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Муродзода Мукаррамаи Раҷабалӣ дар мавзуи «Ифодай мафҳуми ҷинсият дар таҳаввулоти шаклию маъноии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ» барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01-Забони тоҷикӣ

Забон аз қадим то ба имрӯз ҳамчун василаи муҳимтарини ҷомеа пайваста дар таҳаввулу инкишоф мебошад. Забони тоҷикӣ низ таърихи қадими дошта, дар гузашта дорои ҷинсият будааст. Аммо имрӯз дар ин забон воситаҳои грамматикии ифодакунандаи ҷинсият вучуд надорад. Дар забони адабии муосири тоҷик ин масъала аз нуқтаи назари луғавӣ-маънӣ ва луғавӣ-грамматикӣ баррасӣ мегардад.

Автореферати диссертатсияи Муродзода Мукаррамаи Раҷабалӣ дар мавзуи «Ифодай мафҳуми ҷинсият дар таҳаввулоти шаклию маъноии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ» барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01-Забони тоҷикӣ ба ҳамин масъала бахшида шудааст.

Боби авали диссертатсия, ки «Тафсири мафҳумҳои ҷинсият, гендер ва гендершиносӣ» ном дорад, дорои се фасл мебошад. Дар фаслҳои ин боби диссертатсия муаллиф доир ба масъалаҳои мафҳум ва ифодай ҷинсият дар забони муосири тоҷик, ифодай категорияи ҷинсият дар забони форсии қадим, ҳаракати феминистӣ ва ташаккули забоншиносии феминистӣ ва г. изҳори андеша менамояд.

Боби дуюми диссертатсияи мавриди назар «Таҳаввулоти шаклӣ ва луғавию маъноии вожаҳои мансуб ба ҷинси мардона» ном гирифтааст. Муаллифи диссертатсия дар ин боб кӯшиш намудааст, ки қалимаҳои ифодагари мафҳуми хешутабории ҷинси мардона ва ғайрихешовандии ҷинси мардона, таърихи пайдоиш, тағиироти шаклӣ ва маъноии номҳои мардонаро вобаста ба мавзуи таҳқиқшаванда мавриди таҳлилу баррасӣ қарор диҳад. Аз таҳқиқу баррасии муаллиф дар ин боби диссертатсия аён мегардад, ки ў то андозае ба комёбӣ ноил гардидааст.

Дар боби сеюм, ки «Қалимаҳои ифодагари мафҳумҳои мансуб ба ҷинси занона, ҳусусиятҳои маънӣ ва шаклии онҳо» номгузорӣ шудааст, муҳаққиқ дар ҳусуси дар бораи вожаҳои хешутабории ҷинси занона, вижагиҳои маънӣ ва муносибатҳои гендерии вожаҳои ғайрихешовандии мансуб ба ҷинси занона, қалимаҳои умумиҷинс ва баъзе ҳусусиятҳои дигари луғавию маъноии онҳо ва амсоли ин маълумоти муфассал додааст. Мавриди зикр аст, ки муҳаққиқ дар ин боби диссертатсияи хеш ҳар як вожаи ифодакунандаи мафҳумҳои мансуб ба ҷинси занонаро дар

асоси фарҳангу лугатномаҳои мұтамад ва муқоисай онҳо мавриди таҳлилу тафсир қарор додааст, ки хеле қолиб мебошад.

Муаллиф дар қисмати хulosai диссертатсия натижаҳои бадастовардаи худро дар ёздаҳ банд хеле бамаврид ва пайдарпай овардааст, инчунин ҷобаҷогузории адабиёт ва хulosai муҳтасари мавзуъ ба се забон мувоғиқи талаботи амалкунандаи корҳои диссертационӣ ба роҳ монда шудааст, ки ин қимати илмии мавзуи таҳқиқшавандаро афзудааст.

Дар баробари комёбихои зикршуда дар автореферат баъзе нуқсонҳои ҷузъӣ ба ҷашм ҳӯрданд, ки зикру ислоҳи онҳо ба манфиати кор мебошад:

1. Дар автореферати диссертатсия баъзе ғалатҳои услубӣ дида мешавад, ки ислоҳи онҳо аз манфиат ҳолӣ нест. (саҳифаҳои 18, 21)

2. Ҳуб мешуд, диссертант барои боз ҳам пуркуват шудани ҷанбаи илмии диссертатсия мисолҳои аз адабиёти классикӣ ва муосир овардаи худро бештар муқоиса менамуд.

Дар умум мавҷуд будани баъзе нуқсонҳои ҷузъӣ арзиши илмии автореферати диссертатсияи Муродзода Мукаррамаи Раҷабалиро дар мавзуи «Ифодаи мағҳуми ҷинсият дар таҳаввулоти шаклию маъноии он дар забони адабии муосири тоҷикӣ» паст намекунад. Он ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ҷавогӯ буда, муаллифи он сазовор ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01-Забони тоҷикӣ аст.

**Номзади илми филология, ҳодими
калони илмии шуъбай забонҳои помирии
Институти илмҳои гуманитарии ба номи
академик Б.Искандарови АМИТ**

 Некушоева Ш.С.

736002, шаҳри Ҳоруғ, кӯчаи У.Ходоров 4,
Тел.: 93597 11-76,
E-mail: nekushoeva@bk.ru

Имзои Некушоева Ш.С.-ро тасдиқ мекунам.
Сардори Шуъбай кадрҳои ИИГ АМИТ Наврузова Ҳ.Ш.

